

Häftet i den posthistoriska skriftserien tillverkas med hjälp av en ordbehandlare, en ljuslåda för montering och en kopiator, allt av enklaste slag. Det är fråga om ett rent hantverk och defekter kan förekomma. Jag hoppas Du har överseende därmed och att Du accepterar att det framforskade innehållet är viktigare än häftets utförande.

Erik Lindgren

Erik Lindgren

Kortlivad skånsk post

Del 1 Malmöhus län

Förord

Poststationer med kort livstid tycks ha ett speciellt intresse för hembygdssamlade filatelister. Utan att analysera orsaken till detta har jag varit lyhörd för önskemål och sökt efter uppgifter om sådana poststationer och även skrivit flera häften om dem. Det har genomgående visat sig vara svårt att få fram dokument om dem och uppgifterna har därför ofta begränsats till personuppgifter om föreståndarna. Detta gäller i hög grad större delen av berörda poststationer inom Malmöhus län men också en god del av Kristianstads län.

Alla läsare som har tillförlitliga uppgifter för komplettering av detta häfte är välkomna att låta höra av sig. Blir det god respons, kommer jag att överväga en ny upplaga med sådana kompletteringar införda.

För att undvika allt för många upprepningar lämnar jag i de första avsnitten relativt utförliga uppgifter om bakgrunden för tillkomsten respektive indragningen av kortlivade poststationer. Oftast finner man att orsaken var omorganisationen vid kronobrevbäringens upphörande resp lantbrevbäringens införande. Dessa omorganisationer avhandlades bl a i brevväxling mellan poststyrelsen och landskanslierna, en brevväxling som jag delvis citerar i de inledande avsnitten och därefter blott hänvisar till i de följande.

I området mellan Simrishamn och Ystad har det funnits ganska många kortlivade poststationer. Jag har berättat om de flesta av dem i häftet "Kortlivade poststationer i sydöstra Skåne". Övriga kortlivade poststationer i Kristianstads län behandlas i del 2 av "Kortlivad skånsk post".

I detta häfte har jag inte strävat efter någon geografisk indelning av poststationerna utan valt att presentera dem i bokstavsordning. Även synpunkter på detta liksom på utförandet är välkomna. Mina små resurser tillåter inte att jag låter trycka manuskripten. Upplagorna brukar stanna vid 10-20 exemplar och så få exemplar blir billigast att tillverka i min bordskopiator efter en förlaga från ordbehandlaren.

Växjö den 1 november 1992

Erik Lindgren

Kronobrevbäringen

"Kvistarna i trädet var kronobrevbäringen och grenarna motsvarade postverkets eget transportnät". Så kan man uttrycka skillnaden mellan två gamla system, som löpte samtidigt ända fram till 1870-talet. Med början 1874 inlemmades det äldsta systemet i systemet från 1636, det år som betecknas som svenska postverkets födelseår.

Kronobrevbäringen var ett nät för regeringens förbindelser med de olika landsändarna. Det hade redan en vid förgrening, när postverkets linjer började byggas ut. Detta var otillräckligt och kunde i många fall inte användas för befordran av brev mellan exempelvis landshövding, kronobefallningsmän och präster.

Men kronobrevbäringsnätet var på åtskilliga punkter sammanlänkat med riksnätet. Därför utnyttjade kronobrevbäringen postverkets nät på vissa delsträckor, ofta längre än det egna finnaskiga. Postverkets tillkomst innebar således en lättnad i kronobrevbäringsorganisationen.

1860 års regeringsbeslut om poststationer på landsbygden ledde inte till att särskilt många nya postlinjer tillkom. Till en början lades de flesta poststationerna utmed redan befintliga postlinjer. Men poststationerna blev nya anknytningspunkter till kronobrevbäringsnätet.

Efter remissbehandling följde en proposition till 1873 års riksdag, enligt vilken postverket skulle anordna nya postgångar enligt överenskommelser som hade träffats preliminärt med länsstyrelserna. Därigenom blev den organisation som dittills funnits som en länk mellan bl a kronofogde, länsmän, häradshövdingar och nämndemän inlemmad i det allmänna postnätet. Detta skulle dessutom kompletteras med poststationer, "en i varje socken, om så behövdes".

På tre år, räknat från 1874, ökade därigenom antalet poststationer med ca 1300. Ändå kom många socknar att känna sig förfördelade genom att de inte fick egna poststationer.

Omorganisationen blev dyrbar för postverket. Redan i september 1875 började man undersöka vilka möjligheter till besparing som fanns och i en framställning till regeringen ett år senare sökte poststyrelsen sanktion för att pröva "vilka stationer, som i anseende till synnerligen obetydlig rörelse, böra indragas". Därmed togs det första steget till lantbrevbäring, en nyhet som introducerades 1878. Innan man kom så långt hade några av de minsta poststationerna blivit indragna. Ersättningen blev då lösväskor som utväxlades med närmast belägna poststation.

Annelöv

Den 17 december 1874 daterade poststyrelsen ett brev till landshövdingen i Malmöhus län "rörande postregleringen inom åtskilliga delar av länet i följd av kronobrevbäringsens upphörande". Det återopade ett brev som landskansliet hade skrivit till poststyrelsen den 17 november 1874. Därin hade lokala och regionala synpunkter legat till grund för landskansliets förslag om "*postanstalter och postgångar vilkas inrättande vore erforderligt inom Luggude, Torna, Rönnebergs, Onsjö och Harjagers härader i följd av kronobrevbäringsens upphörande*".

Bland de medsända förslagskontrakten godkände poststyrelsen ett som avsåg handlanden S Lundgren i Annelöv. Han skulle förestå en poststation där med 180 kr i årsarvode. Poststationen öppnades med 1875 års ingång.

Ett cirkulär från poststyrelsen i september 1875 gav postinspektörer och postförvaltare i uppdrag att undersöka i vilken omfattning de nyöppnade poststationerna anlätades och att lämna vissa statistiska uppgifter. Postinspektör B J Geijer lämnade den 17 februari 1876 sådana uppgifter för 26 poststationer som var underställda honom, därav 20 som hade öppnats den 1 januari 1875 och sex som han uppgav hade öppnats senare. Därav framgick att firmärksuppbörden i Annelöv under poststationens första verksamhetsår hade uppgått till kr 208:21. Det var högre än vid flertalet av de nya poststationerna. Bättre siffror visade blott poststationerna i Bårslöv, Kågeröd, Stora Harrie, Torrlösa, Keglunge och Lilla Månstorp.

Omslutningen visade sig ändå vara för liten, när planerna på lantbrevbäring diskuterades i Malmö den 22-23 oktober 1877 mellan representanter för postverket och landskansliet. Resultatet av överläggningarna efter viss revidering fästes på papper av landskansliet i ett brev till poststyrelsen den 8 april 1878. Därin hette det under punkt 16 att landshövdingeämbetet inte hade något att erinra mot att "*Kärrposten Billeberga - W.Karaby, 0,9 mil, utsträcker från två till fyra turer i veckan fram och åter, såvida den nuvarande postföringskostnaden ej därigenom i någon avsevärd mån ökas; och bör i allt fall Annelövs poststation indragas*".

Planerna genomfördes och poststationen i Annelöv drogs in den 30 september 1878.

		Billeberga—Vestra Karaby.			
		(Från den 2 oktober 1878.)			
—	2,30 e. m.				
3,15	3,15 e. m.	0,5	Billeberga poststation	O. L.	12,15 — e. m.
3,15	— e. m.	0,4	Annelöv	O. L.	11,30 11,30 f. m.
		0,9	Vestra Karaby poststation..	O. L.	— 11,0 f. m.

En lantbrevbärare gick från oktober 1878 två dagar i veckan mellan Billeberga och Vestra Karaby. I tidtabellen angavs Annelöv med petit-stil, det vedertagna systemet för orter utan poststation.

I annan form återuppstod poststationen den 8 augusti 1893. Då öppnades en förenad post- och järnvägsstation med stationsföreståndaren Carl Hallenborg som ansvarig för posten. Den drevs under järnvägsanställdas ansvar till indragningen med maj månads utgång 1965, varefter en lantbrevbärare från Dösjebro betjänade dem som dittills anlät järnvägspoststationen.

Fosie

En följd av att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen i Malmöhus län blev att en poststation inrättades i Fosie med 1875 års ingång. Hemmansägaren Hans Jönsson antogs till föreståndare med 200 kr i årsarvode.

Postmästare B H P D Kjellman i Malmö lämnade den 12 februari 1876 i ett brev till poststyrelsen uppgifter om omslutningen vid hans underlydande poststationer i Fosie, Tygelsjö, Södra Håslöv och Skegrie. Det var hans svar på det besparingscirkulär som poststyrelsen utfärdade den 27 september 1875.

Han ansåg att de nämnda poststationerna kunde dras in, men det blev ingen omedelbar åtgärd från poststyrelsens sida. Planerna på lantbrevbäring började växa fram så småningom och till dess sådan kunde organiseras lades indragningsfrågan åt sidan. Ur det brev från landskansliet till poststyrelsen den 8 april 1878, som nämns under avsnittet om Annelöv, hämtas följande:

"Vad slutligen angår förslaget att utsträcka postföringen å linjen Malmö-Skanör, 3.1 mil, till tre turer i veckan, därvid Fosie och Tygelsjö stationer ansetts kunna indragas, så har Fosie station föreslagits till indragning, varemot Tygelsjö ansetts böra bibehållas".

Så blev det också. Hans Jönsson blev uppsagd och poststationen drogs in den 31 januari 1879. En förenad post- och järnvägsstation med namnet Fosieby öppnades den 5 oktober 1898 vid Malmö-Trelleborg-Kontinentens järnväg med Nils Persson Cato som ansvarig för postgöromålen. Den levde kvar till 1967 års utgång.

Här kan det vara på sin plats att reda ut en detalj i det täta skånska järnvägsnätet. Halvtannat år innan järnvägsstationen i Fosieby öppnades skrev ett stort antal personer som bodde i Fosie och Hindby till poststyrelsen och bad om lantbrevbäring "till följd av att i närheten av Fosie sockens västra del intet postkontor finnes; det närmaste, Södervärns, är minst en fjärdedels mil avlägset".

Framställningen skickades via postinspektionen i Malmö och blev liggande där. På gång var nämligen byggnationen av Malmö-Trelleborg-Kontinentens järnväg men väster därom löpte sedan den 28 april 1886 tågen på Malmö-Trelleborg-Rydsgårds järnväg. Trafikchefen för det sistnämnda företaget skrev den 7 juni 1898 till postdirektören i Malmö och anmälde att en fullständig station skulle anläggas vid Fosie hållplats och uttryckte önskemål om att en poststation också skulle öppnas där. I ett brev den 8 november anmälde sedan trafikchefen att den blivande stationen vid Fosie hållplats skulle benämnas Kulladal.

Poststyrelsen gick med på att den järnvägsstationen förenades med poststation och denna öppnades den 1 december 1898 med järnvägsbefälet Gotthard Reinhold Hansson som ansvarig. Det blev alltså denne som kom att betjäna dem som bodde i västra delen av Fosie socken, medan de övriga hade kunnat börja anlita den förenade post- och järnvägsstationen med namnet Fosieby nära nog två månader tidigare. Två järnvägsstationer vid två olika järnvägar inom samma socken torde höra till ovanligheterna, men jag skulle inte bli förvånad om jag stöter på ett liknande fall i min fortsatta forskning.

W 2371

Kongl. Gener. Poststyrelsen
inikom den 20 Mars. 1879

Till Kongl. General Post Styrelsen i Stockholm.
1879 den 21 mars anm. i Kongl. General
poststyrelsen. Bureåns ej för sammantida kon-
troll under åtgärden förändrad.

Enär Fosie och Skottorp poststationer inom Öst
Fläsk af Malmöhus län med denna månads in-
gång blifvit indragna och som under tekniskt för-
ändringstidpunkt haft postgång, hvilka väsentligt blifvit
afbrutna, vägnar vi härmed ödmjukt anhölla,
att, om möjligt, gångpart måtte komma till stånd
och utgå från Skottorp station å Malmö-Östads
jernväg hvarje Onsdag och Lördag, kl. 7 och 30 min.
e. m. öfver Fosie och Skottorp till Skottorp;
och torde försändelser i så fall aflämnas i Fosie
hos under tekniskt förändringstidpunkt, boende vid Skottorp
gamla i Skottorp och Skottorp uti Skottorp, både
beläggna vid Skottorp.

Fosie den 22 Februari 1879

Ernst Carlsson
Post i Fosie socken
kommunaltämman
Malmöhus län.

Nils Nilsson
Post i Skottorp socken
kommunaltämman
Skottorp socken
kommunaltämman

Frenninge

Det blev en komplettering av poststationsnätet när den återstående delen av kronobrevbäringsnätet inlemmades i postverkets eget nät den 1 november 1876. Sålunda öppnades i Vallarum en poststation med namnet Frenninge den dagen med handlanden M Fredricsson som föreståndare. Han fick 150 kr i årsarvode.

Vid denna tidpunkt hade man redan lagt svaren på postverkets frågor i besparings-cirkuläret den 27 september 1875 till sidan. Men det innebar inte att man underlät att hålla ögonen på om även de senare tillkomna poststationerna var lönsamma eller inte. Även Frenninge diskuterades sålunda vid sammanträdet den 22-23 oktober 1877 på landskansliet i Malmö. Resultatet blev att poststationen togs upp i landskansliets brev till poststyrelsen den 8 april 1878. Där löd förslaget under punkt 20: *"Linjen Vollsjö-Önnköping-Östra Sallerup-Hörby, 3.6 mil, förändras till två lantbrevbäringslinjer Vollsjö-Önnköping och Hörby-Önnköping, och indras poststationen i Frenninge, varjämte särskilt yttrande begärts om behövligheten av Ö.Sallerups station"*.

Detta förslag från oktobermötet hade emellertid blivit föremål för revidering, vilken dock inte berörde Frenninge. Landskansliet tillstyrkte sålunda att lantbrevbäringen Vollsjö-Önnköping skulle inrättas med indragning av Frenninge poststation och angav att lantbrevbärarens avlämningsställe skulle vara den utmed lantbrevbäringslinjen belägna bostaden i Vallarum för fjärdingsmannen i Frenninge sockens tredje distrikt. Detta ändrades sedan och avlämningsstället blev i stället hos fabrikkör N I Trolléns bostad i Vallarum, populärt kallat Fabrikborg. Därmed var saken avgjord och poststationen drogs in den 31 januari 1879.

I Frenninge fanns ett postombud under tiden 1 augusti 1929 - 31 juli 1960. I dess datumstämpel, som inte tillverkades för användning förrän 1934, graverades VOLLSJÖ POSTOMB 1. Oskar Alfred Efraim Komstedt ansvarade för postombudet från dess start till och med maj 1948, därefter Eric Ohlsson. Komstedt var också lantbrevbärare och en av landets tidigaste bilåkande postmän.

Glostorp

Namnet Glostorp ersatte med 1876 års ingång det ursprungliga namnet på den poststation som öppnades den 1 januari 1875 med namnet Keglinge. En uppgift av postinspektör B J Geijer i en sammanställning den 17 februari 1876 över olönsamma poststationer att poststationen i Keglinge öppnades den 1 augusti 1875 tycks vara felaktig. Jag kan inte säga detta med säkerhet men grundar det på en uppgift i 1875 års handskrivna förteckning över rikets poststationer. Enligt denna beslutade poststyrelsen den 24 december 1874 om inrättande av poststationen i Keglinge med länsmannen H C Holst som föreståndare. Poststationen är också med namnen Glostorp (Keglinge) upptagen i poststyrelsens långa brev den 17 december 1874 till länsstyrelsen i Malmö.

Holm fick alltså byta ut datumstämpeln mot en med gravyren GLOSTORP vid 1876 års ingång. Hans årsarvode för bestyret med posten var 250 kr. Detta ville han försöka förstärka genom att hos poststyrelsen i ett brev den 22 januari 1876

tillsammans med kollegan i Lilla Månstorp John Rahm hemställa om tillåtelse att från postinspektionen i Malmö *"rekvirera och i måna av behov erhålla erforderlig material såsom kuvert, omslagspapper, lack och bindgarn m m - eller om lämpligare skulle synas bereda oss en årlig kontant gottgörelse härför"*.

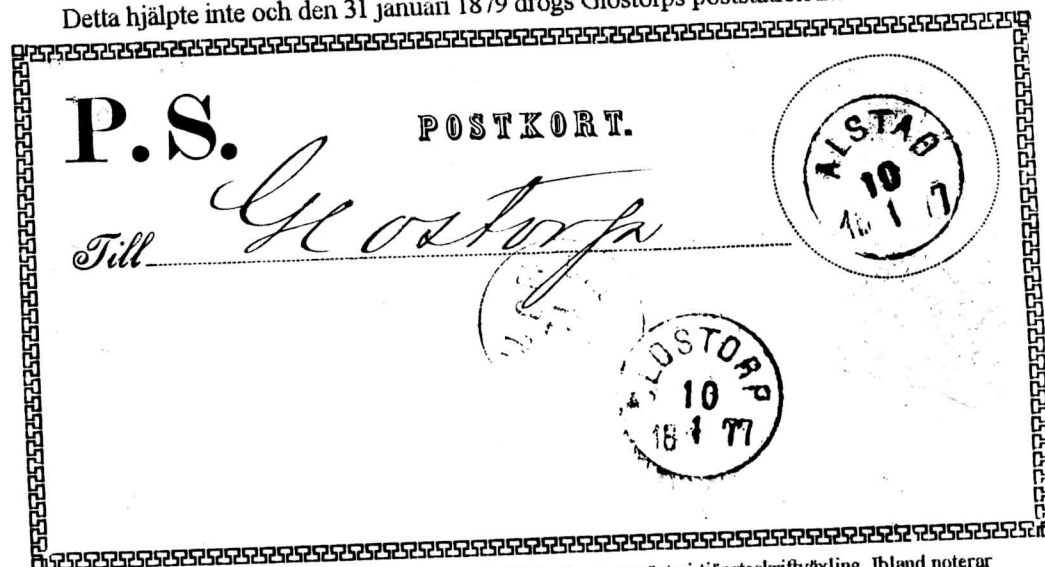
Sedan postinspektionen sagt sitt efter remiss beslöt poststyrelsen den 15 februari 1876 att sökandenas begäran inte kunde bifallas i vidare mån än postinspektionen redan gjort. Därifrån hade utan kostnad levererats stämpelsvärta samt rekommenderade kuvert (vilka användes för poststationens redovisningar).

I en redovisning av synpunkter på sammanträdet i Malmö den 22-23 oktober 1877 angående lantbrevbärning i riket skrev landskansliet den 8 april 1878 till poststyrelsen att ett alternativt förslag tillstyrktes. Detta förutsatte *"bibehållande av Tygelsjö station, vilken är av stor vikt för den officiella brevväxlingen med de västra socknarna i länsmansdistriktet. Glostorps och Kärrstorps stationer skulle däremot komma att försvinna"*.

Poststationsföreståndare Holst var väl medveten om vad som var i görningen. Möjligen kan han ha initierat ett brev till poststyrelsen den 23 april 1878 undertecknat av tolv företrädare för kunderna vid Glostorps poststation. Där anhöll de att poststationen skulle bibehållas och tillade:

"Såsom skäl härtill tillåta vi oss anföra: Föreståndaren för Glostorps poststation kronolänsmannen H C Holst bor intill stora kronolandsvägen, där tvenne andra allmänna vägar sammanstöta och har såväl i följd av sin tjänstebefattning som ock affärsställning i övrigt med många människor att bestyra och samförstå; varav åter följer att han är i tillfälle att titt och ofta utskicka brev som annars efterfrågade kommit att ligga ganska länge. Han visar härvid en villighet och tillmötesgående som man sanningen till heder måste erkänna".

Detta hjälpte inte och den 31 januari 1879 drogs Glostorps poststation in.

Till sällsyntheterna i Postens centralarkiv hör s k PS-kort som använts i tjänsteskriftväxling. Ibland noterar man sådana för samlare begärliga objekt utbudna på filateliauktioner. Det kan då röra sig om stölder från centralarkivet, något som borde föranleda undersökning och i förekommande fall beivras.

Hammarlunda

Det postnät som byggdes upp i delar av Skåne vid 1875 års början kompletterades med några nya postgångar och poststationer den 1 augusti. Till dem hörde poststationen i Hammarlunda. Skolläraren P Hansson antogs till föreståndare med 125 kr i årsarvode. Han skrev till postinspektionen i Malmö den 31 juli 1876 kort och gott att poststationen skulle flyttas den 1 oktober 1876 på grund av att han skulle frånträda sin syssla som skollärare.

Poststationernas lägen var emellertid ingenting som avgjordes av deras föreståndare utan av poststyrelsen. Poststyrelsen skrev till länsstyrelsen den 7 augusti 1876 och anhöll om uppgift "huruvida genom den ifrågasatta förflyttningen någon olägenhet kan uppstå, ävensom om avståndet från nämnde plats till Gårdstånga och Löberöds poststationer".

Kronolänsmannen upplyste i den fortsatta skriftväxlingen att någon olägenhet inte kunde uppstå av poststationens flyttning, men postföraren Nils Larsson Anderberg hemställde "huruvida ej billigtvis till följd av den längre väg jag därigenom kommer att tillryggalägga, en ersättning av 2 kronor i kvartalet må mig tillerkännas".

Poststyrelsen medgav poststationens flyttning i sitt brev till postinspektionen den 22 september 1876. Postförarens ersättning anpassades till den verkliga väglängden. Det vanliga sättet vid skifte av befattningen som skollärare var att den nye läraren tog över poststationen, men så blev det alltså inte här. Hansson fick fortsätta att vara socknens poststationsföreståndare till dess indragning.

Vid sammanträdet den 22-23 oktober 1877 i Malmö för planering av lantbrevbäring gjordes följande anteckning under punkt 22:

"Vad beträffar postlinjen Löberöd-Hammarlunda-Gårdstånga, 1.7 mil, anses lantbrevbäring böra anordnas mellan Löberöd och Hammarlunda 0.8 mil, varemot indrages såväl postföringen Hammarlunda-Gårdstånga 0.9 mil som Hammarlunda poststation".

Detta tillstyrkte landskansliet i sitt brev till poststyrelsen den 8 april 1878 och kompletterade planen med uppgiften att lantbrevbäraren skulle utgå från Löberöd onsdags- och lördagsförmiddagar efter ankomsten av tåget från Eslöv. Löberöd ligger vid järnvägen Eslöv-Ystad, som hade öppnats för posttrafik redan den 1 maj 1866. Efter nämnda tillstyrkan drogs poststationen i Hammarlunda in med januari månads utgång 1879.

Med namnet Frosta-Hammarlunda öppnades en förenad post- och järnvägsstation den 18 februari 1906, indragen den 9 juni 1954.

Herslöv

I det brev till länsstyrelsen från poststyrelsen den 17 december 1874, som nämnts i flera av de föregående avsnitten, uppgavs att upprättade förslagskontrakt med poststationsföreståndare hade blivit godkända med få undantag. Det rörde sig vid det tillfället om 32 nya poststationer från 1875 års ingång, erforderliga på grund av att ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket.

En av dessa poststationer var den med namnet Herslöv. Kronolänsmannen C J Kinberg blev antagen till föreståndare med 200 kr i årsarvode. Fjärdingsman Knut Olsson fick svara för posttransporten. Han gick med postväskan mellan Landskrona och Härlöv med en ersättning av kr 1:50 per mil.

Poststationen bedömdes snart nog olönsam, något som bekräftades av den statistik som kunde redovisas efter att poststyrelsen i ett cirkulär den 27 september 1875 begärt in vissa uppgifter från postförvaltarna. Det väntade beslutet om indragning av poststationen trädde i kraft med 1876 års utgång. Härlövs socken fick emellertid ett kommunombud som förmedlingslänk med lantbrevbäraren, när en sådan började vandra från Landskrona 1879. Skolläraren P Ljungberg blev kommunombud.

En framställning till poststyrelsen om en poststation i Härlöv efter kommunfullmäktigesammanträdet den 4 maj 1946 ledde in till något resultat. Efter en senare framställning inrättades ett postombud den 29 maj 1960, vilket upphöjdes till postställe den 1 oktober 1974. Termen blev postkontor med 1986 års ingång, men detta drogs in den 31 oktober samma år, varvid berörda kunder anknöts till lantbrevbäringen från Landskrona.

Vallåkra—Vadensjö.					
(Gångpost.)					
(Från den 2 januari 1877.)					
T. F. —	3,0	e. m.	0,3	Vallåkra poststation.....	O. L. 7,0 — e. m.
T. F. 3,45	3,45	e. m.	0,4	Qvistofta	O. L. 6,15 6,15 e. m.
T. F. 4,45	5,0	e. m.	0,6	Glumslöfs poststation	O. L. 5,0 5,15 e. m.
T. F. 6,30	6,30	e. m.		Herslöv	O. L. 3,30 3,30 e. m.
T. F. 7,30	—	e. m.		Vadensjö poststation	O. L. — 2,30 e. m.

När poststationen i Härlöv drogs in, hade lantbrevbäring ännu inte införts i vårt land. Härlövsborna hade emellertid förbindelse med omvärlden genom den gångpostförare som gick mellan Vallåkra och Vadensjö. Petit-stil användes i tidtabeller för orter som inte hade poststationer.

Karlsfält (Allerums socken)

Sergeanten C A Wiebe blev föreståndare för den poststation som öppnades i Karlsfält med 1875 års ingång enligt det beslut som poststyrelsen delgav berörda postmästare och länsstyrelsen i Malmö den 17 december 1874. Han fick 250 kr i årsarvode. I ett brev den 21 mars 1881 begärde han sitt avsked, då han sålt sin lägenhet och föreslog till sin efterträdare snickaren Nils Jönsson i Viken. Detta accepterade poststyrelsen och skiftet torde ha ägt rum den 1 april 1881.

Järnvägarna Höganäs-Åstorp och Helsingborg-Ängelholm var under byggnad några år senare. I sin redovisning till postmästaren i Höganäs av synpunkter på lämpliga förändringar i anslutning till järnvägens tillkomst skrev kronofogde J Ekelund i Görslöv bl a följande den 4 september 1884:

"Karlsfälts poststation torde böra indragas, såsom icke vidare behöfelig, enär de korrespondenter, som nu hava sin postgång på denna, å linjen Höganäs-Helsingborg belägna station, kunna begagna postanstalten vid Mjöhults järnbanestation å linjen Höganäs-Kattarp".

Detta accepterade även poststyrelsen och postmästaren i Helsingborg sade upp bl a Nils Jönssons kontrakt. Han fick 2 kr om dagen i ersättning för sitt arbete under de dagar som poststationen måste vara kvar efter gällande uppsägningsdag. Exakt datum för tågtrafikens början blev nämligen sent känd. Posttrafiken på järnvägen kunde starta den 9 januari 1885 och därmed var sagan all för poststationen med namnet Karlsfält. Oscarsfrimärken var då nyutkomna och frimärken av denna typ med avtryck av Karlsfälts datumstämpel är mycket sällsynta.

Keglinge

Poststationen i Glostorp låg i Keglinge och hade från början den 1 januari 1875 detta namn. Den redovisas under rubriken Glostorp i detta häfte.

Kärrstorp

Vid poststationen i Kärrstorp, som öppnades den 1 januari 1875, antogs skolläraren M Norrman till föreståndare med 200 kr i årsarvode. Poststationen utnyttjades föga och under hela första verksamhetsåret sålde Norrman frimärken för bara 96 kr. När man i anslutning till poststyrelsens besparingscirkulär den 27 september 1875 (om-

nämnt i flera tidigare avsnitt av detta häfte) skulle låta poststationsföreståndarna lämna uppgift om vilka tjänstemän som betjänades vid poststationen, svarade Norrman på det sätt som framgår av illustrationen.

*Till följi af förskrift den 17
dennis får jag meddela, att här
finnes inga andra tjänstemän,
som begagna frimärken, än för
samlingens Pastor och att han
ej har sin ständiga post på
stationen, emedan han funnit
tiden för postens ankomst söndags
förmiddagar för sig olämplig.
Närmaste stationer äro: Kärrstorp
0,4 mil och Stora Svedala 0,7 mil här
ifrån.*

*Kärrstorp
d. 29 jan. 1876.*

*Odmjukast
M. Norrman*

Det fanns således knappast några skäl att bibehålla poststationen men poststyrelsen beslöt ändå att vänta med indragningen. Därigenom fick den vara kvar ända tills lantbrevbäring infördes, i detta fall med februari månads ingång 1879. Landskansliets förslag den 8 april 1878 omfattade bl a indragning av poststationerna i Glostorp och Kärrstorp, något som poststyrelsen accepterade. Till kommunombud i Kärrstorp utsåg kommunalstämman den 28 december 1878 den avgående poststationsföreståndaren som enligt protokollet "åtog sig detta uppdrag mot en ersättning för året av tolv kronor, som till honom av kommunalkassan utbetalas". Sysslan som kommunombud genererade ingen ersättning av postmedel enligt gällande bestämmelser.

kunna befordras till uppläsande i kyrkorna inom distriktet, härifrån expedieras med posten på onsdagen. Följaktligen kan allt vad som i tjänsteärenden till kontoret ankommer efter tisdagsposten ej förr än en kommande vecka bliva expedierat och vinner alltså en veckas senare befordran än med gamla Kronobrevbäringen, med vilka alla tjänsteärenden expedierades på fredagar och lördagar i varje vecka".

I fortsättningen av brevet visade länsmannen på utebliven besparing med de nya anordningarna och att berörda civilstatstjänstemän i flera fall hade lång väg att gå för att komma till närmaste poststation. Detta var negativt i jämförelse med att de tidigare fått posten genom kronobrevbäringen.

Postmästare Benedictsson i Hörby uppgav att poststationen i Lyby under de gångna fem månaderna efter starten hade använt vanliga frimärken för kr 28:12 och tjänstefrimärken för kr 2:- Han tillade:

"Genom indragning av Lyby station uppstår ej någon rubbning i ett antaget system, då varje dag post avgår till Löberöd via Höör och de kronobrev som befordras från länsmannen äro blott å denna linje till Höxeröd och pastorsämbetet därstädes har sin postgång på Löberöd, och då poststationen är i Norrtou, lika långt på andra sidan Lyby som Hörby från Lyby, har ståndspersonerna därstädes daglig post här, emedan de ej kunde vara nöjda med att endast få 2 dagars post i veckan".

Man kan tycka att det var bäddat för indragning av Lyby poststation redan då, men poststyrelsen vilade på hanen och inte förrän lantbrevbäring infördes, drogs poststationen in. Detta inträffade med januari månads utgång 1879. Postföringen på linjen Hörby-Lyby-Löberöd byttes ut mot lantbrevbäring med utgång från Hörby på onsdags- och lördagsmorgnar. Lantbrevbäraren hade avlämningsställen hos fjärdingsmännen i deras bostäder i Lyby, Norrtou och Högeröd.

Lyby byagille firade år 1985 100-årsminnet av poststationen i Lyby bl a med att ge ut särskilda vykort med tre olika motiv och dessutom en bredvidstämpel som användes på sålda vykort under de tre första dagarna i augusti.

Sallerup

Med mamsell Louise Österling som föreståndare öppnades en poststation i Sallerup med 1875 års ingång. Hennes årsarvode blev 200 kr, oförändrat när hon på grund av avflyttning lämnade över i april 1876 till mamsell Fredrika Isberg.

På grund av poststyrelsens besparingscirkulär i september 1875, omnämnt i tidigare avsnitt av detta häfte, rapporterade postinspektör B J Geijer till poststyrelsen den 17 februari 1876 att frimärksuppbörden i Sallerup under första verksamhetsåret hade uppgått till kr 86:98. Det blev ändå inte någon omedelbar indragning utan poststationen fick liksom de flesta i Skåne vara kvar tills lantbrevbäring kunde införas.

Efter sammanträdet mellan postens och länsstyrelsens representanter i Malmö den 22-23 oktober 1877 skrev landskansliet i Malmö den 8 april 1878 bl a följande i sitt slutgiltiga förslag till poststyrelsen:

"Å linjen Fosie-Hindby-Sallerup-Klågerup, 2.0 mil, anses postgången mellan Fosie och Hindby, 0.3 mil, böra indragas, varemot lantbrevbäring inrättas å sträckan Hindby-Sallerup-Klågerup, i sammanhang varmed Sallerups poststation indragas."

Detta förslag hade noterats vid oktobersammanträdet men landskansliet gjorde nu vissa justeringar beträffande lantbrevbäringslinjens sträckning. Detta påverkade dock inte det preliminära beslutet om indragning av poststationen i Sallerup. Dess sista verksamhetsdag blev den 31 januari 1879.

Skegrie

En poststation inrättades i Skegrie den 1 januari 1875 med skolläraren Nils Pehrsson som föreståndare. Han fick 200 kr i årsarvode. Lönsamhetsprövningen på grund av poststyrelsens cirkulär den 27 september 1875 ledde till att postmästare Kjellman i Malmö i ett brev den 12 februari 1876 till poststyrelsen uppgav att poststationen i Skegrie, där inkomsten av frimärksförsäljningen inte ens täckt föreståndarens arvode, borde dras in. Han ansåg att de tjänstebrevsberättigade inom Skegrie socken skulle kunna utnyttja postanstalterna i Trelleborg eller Fjärdingslöv "då de på båda ställen hava tillfälle till daglig postutväxling".

Därmed torde Kjellman ha menat att de tjänstebrevsberättigade kunde hålla lösväskor antingen med postkontoret i Trelleborg eller poststationen i Fjärdingslöv, då postlinjen däremellan passerade deras bostäder.

Med lösväska avses en sådan väska som man enligt en bestämmelse redan 1824 kunde träffa avtal med postförvaltaren om att utväxla med dennes postkontor. Den som höll lösväskan skulle betala från 6 till 18 kr om året "allt efter brevväxlingens större eller mindre betydenhet samt med avseende på väskans mottagande och avsändande en eller flera gånger i veckan". Dessutom utgick en mindre befordringsavgift, som enligt en bestämmelse 1862 inte skulle betalas om posten åtföljdes av en postiljon.

Vissa andra särbestämmelser utfärdades från tid till annan om lösväskor. Lösväska är termen för själva företeelsen. Det konkreta ordet för lösväska kan sägas vara postväska, om vars utformning det fanns särskilda bestämmelser. Jag har dock inte funnit någon bestämmelse om att en postväska nödvändigtvis måste anskaffas för att användas som lösväska. Den kunde möjligen ha annan utformning än postväskan och kanske anskaffas på den blivande lösväskägarens initiativ utan rekvisition från posten. Att det antagandet är riktigt får näring vid läsning av en text som finns i poststyrelsens cirkulär den 26 april 1869:

"Lösväska skall anskaffas och underhållas av ägaren, vara hel och med gott läs försedd samt åsatt tydlig och tjänlig titelskylt. Underlåtes detta, må, om rättelse vid erinran därom icke följer, väskans användande inställas".

Det blev nu inte så som Kjellman tänkt sig utan poststyrelsen lät avvakta resultatet av utredningen om att införa lantbrevbäring. Samtalen i Malmö den 22-23 oktober 1877 mellan representanter för länsstyrelsen och postverket ledde bland annat till förslaget att *"den nuvarande posten Fjärdingslöv-Södra Häslöv-Skytts Vellinge, 1.6 mil, ersätts av lantbrevbäring med tre turer i veckan fram och åter, därvid stationerna Skegrie och Södra Häslöv indragas"*.

Med förändrad riktning av lantbrevbäringslinjen gick förslaget igenom och lantbrevbäringen utgick från Fjärdingslövs järnvägsstation måndagar, onsdagar och fredagar efter ankomsten av morgontåget från Malmö. Omorganisationen trädde i kraft med februari månads ingång 1879.

Därmed var sagan dock inte all för postnamnet Skegrie. Det återuppstod i samband med att järnvägen Malmö-Vellinge-Trelleborg togs i bruk för allmän trafik den 28 april 1886. Nu blev det en lång period som ligger utanför ämnet för denna uppsats. Här skall blott i korthet nämnas att poststationen fick vara kvar även efter järnvägens nedläggning, att den ändrade namn till Trelleborg 4 den 1 juni 1973 och att den drogs in med mars månads utgång 1990.

Stora Harrie

Med 180 kr i årsarvode anställdes lantbrukaren Nils Andersson som föreståndare för den poststation som öppnades i Stora Harrie den 1 januari 1875. Det var en av de 32 nya poststationer som med anledning av kronobrevbäringens upphörande inneslöts i poststyrelsens beslut och brev till länsstyrelsen i Malmö den 17 december 1874.

Poststationens läge tycktes inte vara det bästa, vilket framgick av ett brev till poststyrelsen som daterades den 15 oktober 1875 och skrevs under av ordföranden i kommunalstyrelsen Håkan Tufvesson och ett stort antal sockenbor. Poststationen låg i hemmet hos Nils Anderssons som var *"boende ett långt stycke från byen å ena kanten på församlingen och tillfölje därav på en för socknens invånare och synnerligast för kommunalnämnden olämplig plats. Därtill kommer även att Andersson tillfölje av sin befattning som nämndeman ofta nödsakas vara från hemmet så att den korresponderande allmänheten icke kan få avhämta eller avlämna brev å de tider sådant är tillåtet. Och han i övrigt är mindre lämplig att sköta en poststation tillfölje av sin obenägenhet att gå allmänhetens billiga och rättvisa fordringar till mötes"*.

Här var det inte tal om att skräda orden. Men Andersson fick ryktesvis veta vad som var på gång och skrev den 22 december 1875 till poststyrelsen och gav moteld. Han framhöll att hans bostad låg ca 800 alnar från kyrkbyn omedelbart utmed allmänna landsvägen, att han alltid varit beredvillig för betjäning av postkunderna samt att det troligen låg *"något personligt hat från kommunalordförandens sida"*.

Länsstyrelsen blev inblandad och kronofogden i Turenäs skrev den 3 januari 1876 till länsstyrelsen bl a följande: *"Nils Andersson lärer hava den oturen att, av vad*

skäl känner jag icke, stå i ett mindre gott vänskapsförhållande till flertalet av hemmansägarna inom Stora Harrie socken och är det helt visst endast av denna anledning dessa önska varda honom kvitt såsom poststationsföreståndare."

Det fanns då inte skäl att skilja Andersson från tjänsten, men det blev ändå byte drygt ett år senare. Genom poststyrelsens beslut den 12 januari 1877 blev målaremästaren B Larsson föreståndare från den 1 april 1877 då Nils Andersson flyttade från Stora Harrie. Det fanns flera personer som aspirerade på befattningen, bland dem kantorn Gustaf Wilhelm Lindelöf och handlanden J A Johansson, men Larsson antogs på Anderssons rekommendation. Han fick också kontrakt om postföringen mellan Stora Harrie och Örtofta poststation vid södra stambanan två gånger i veckan.

Samtalen mellan representanter för postverket och länsstyrelsen i Malmö den 22-23 oktober 1877 ledde bland annat till förslaget att lantbrevbäring skulle inrättas med två turer i veckan *"å linjen Örtofta-Västra Karaby-Saxtorp, 2.1 mil, därvid Stora Harrie och Särslövs stationer indragas"*. Sedan länsstyrelsen i princip godkänt detta förslag i ett brev till poststyrelsen den 8 april 1878 och poststyrelsen kommunicerat vidare med berörda instanser togs frågan upp vid den ordinarie kommunalstämman med Stora Harrie församling den 14 december 1878. Till kommunombud utsågs då kantor G W Lindelöf för att vara den förmedlande länken med lantbrevbäraren.

Omorganisationen genomfördes med februari månads ingång 1879 och sagan var all för poststationen i Stora Harrie. När det blev känt att lantbrevbäringen mellan Örtofta och Saxtorp skulle dras in i anslutning till att järnvägen Malmö-Billesholm blev helt färdig för allmän trafik, ansåg kommunalstämman i Stora Harrie den 21 juni 1886 *"att det bleve både billigast och fördelaktigast för Stora Harrie socken att hämta post från Södervidinge järnvägsstation, därest poststation bliver därstädes inrättad"*.

En sådan öppnades den 18 september 1886 och järnvägens stationsföreståndare Johannes Andersson fick tillhandagå även Stora Harrie sockens invånare med postärenden under tio år, innan stationskarlen August Andersson tog över uppgiften i november 1896, när Johannes flyttade till Stävie.

En gemensam framställning från Sallerups, Remmarlövs, Virke och Stora Harrie socknar om postgång från Eslöv jämte poststationer på vissa platser utmed linjen ledde efter behandling bl a vid kommunalstämman med Stora Harrie kommun den 25 juni 1887 till poststyrelsens beslut den 19 december samma år att en lantbrevbäring inrättades mellan Eslöv och Virke med februari månads ingång 1888. Kommunalsämmans till synes ligkiltiga inställning till frågan gjorde att den då ifrågasatta lantbrevbäringen på hela sträckan Eslöv-Stora Harrie-Kävlinge inte kom till stånd den gången.

Någon poststation blev aldrig återinrättad i Stora Harrie

Särslöv

Med rubrikens namn öppnades en poststation den 1 januari 1875. Mamsell Erica Bruun blev föreståndare med 180 kr i årsarvode. Postinspektör B J Geijer rapporterade till poststyrelsen som svar på det tidigare omnämnda besparingscirkuläret av den 27 september 1875 att frimärken sålts för kr 177:12 i Särslöv under poststationens första verksamhetsår. Vid förhandlingar i Malmö den 22-23 oktober 1877 kom postens och länsstyrelsens representanter preliminärt överens om att poststationen skulle dras in när lantbrevbäring inrättades på linjen Örtofta - Västra Karaby - Saxtorp. Så blev det också och den 31 januari 1879 blev poststationens sista verksamhetsdag.

Södra Håslöv

Länsmannen Sven August Hultberg blev enligt poststyrelsens beslut den 24 december 1874 föreståndare för poststationen i Södra Håslöv som öppnades 8 dagar senare. Ur ett brev från honom som i första hand avsåg rätt att förmedla assureerade försändelser till högre belopp än vad som medgavs enligt instruktionen finner jag det lämpligt att göra ett citat som kan ha sitt intresse för att belysa hur täta kommunikationer sydkåningarna hade hunnit vänja sig vid:

"Jag gagnar mig härav tillfället och anser vara min plikt få upplysa att, till följd därav post å linjerna Malmö via Vellinge, Håslöv och L. Håslöv via Skegrie-Fjärdingslöv befordras endast tvenne dagar i veckan hava allmänheten på dessa linjer trenne enskilda postbud eller tidningsbärare till följd varav, utom det större delen av brev till närmaste stad, som, ifall de inlämnades å vederbörlig station skulle draga 12 öres porto, ej giver Postverket ringaste inkomst, här å stationen icke befordras mera än 4 tidningar ehuru allmänheten äro en var därmed försedda. De enskilda postbuden hämta tidningar och post i Malmö trenne gånger i veckan, men genom poststationerna kan sådan erhållas endast tvenne gånger i veckan. Jag som själv har poststationen finner likväl fördel av att låta hämta en tidning från Malmö med enskilt bud".

Poststyrelsen vidtog ingen åtgärd varken i det ena eller det andra avseendet med anledning av poststationsföreståndare Hultbergs brev. Detta torde ha berott på att postmästare Kjellman i Malmö ansåg "efter kontorets förmenande, stationen vid framtida reglering torde komma i fråga att indragas".

Så blev det också så småningom men dessförinnan hann en ny föreståndare tillträda. Organisten Johan Fredrik Malmgren tog över som vikarie från den 13 januari 1877 och som ordinarie efter ett år. Orsaken till att Hultberg hoppade av torde ha varit förargelsen över att han av postkontoret blivit varnad för försenade kvartalsuppgörelser.

Med februari månads ingång 1879 blev poststationen i Södra Håslöv indragen. Med viss förändring av det ursprungliga förslaget accepterade poststyrelsen inrättande av en lantbrevbäring med tre turer i veckan på linjen Fjärdingslöv - Gylle - Vemmerlöv - Hammarlöv - V. Värlinge - Södra Håslöv - Reng - Stora Hammar, sammanlagt 1.5 mil. Poststationen i Södra Håslöv blev inte återinrättad.

Sövestad

Organisten Johan Persson blev med 200 kr i årsarvode föreståndare för poststationen i Sövestad, som öppnades den 1 januari 1875. Han fick 200 kr i årsarvode. Postinspektör B J Geijer anmälde i sitt brev den 17 februari till poststyrelsen om olönsamma poststationer, att frimärken hade sålts i Sövestad under poststationens första verksamhetsår för sammanlagt kr 106:84.

Poststationens eventuella fortbestånd diskuterades vid en sammankomst i Malmö den 22-23 oktober 1877 med representanter för länsstyrelsen och postverket. Protokollet från detta tillfälle uttalade bl a följande:

"Med indragning av den nuvarande postföringen å linjen Svenstorp-Sövestad-Ystad, 2.5 mil, anses lantbrevbäring böra inrättas allenast emellan Svenstorp och Sövestad, 1.5 mil, och indrages tillika Sövestads poststation".

Efter revidering tillstyrkte länsstyrelsen förslaget den 8 april 1878 men framhöll att lantbrevbäringen "torde kunna inskränkas till en tur i veckan fram och åter". Detta var ovanligt för skånska förhållanden, där man sparkade igång de flesta lantbrevbärningar med tre veckoturer till skillnad från riket i övrigt med två turer som det normala. Poststationens sista verksamhetsdag blev den 31 januari 1879. Med tre månaders uppsägningstid måste Johan Persson underrättas före oktober månads utgång 1878 om att kontraktet skulle upphöra. Han vistades då vid Musikaliska Akademien i Stockholm och tack vare ett telegram från postkontoret i Ystad den 30 oktober 1878 kl 18.25 lyckades kanslisten Hjorth vid poststyrelsen verkställa uppsägningen genom besök hos Persson på Skeppargatan 11 nedre botten, allt enligt påskrift på det i poststyrelsens arkiv förvarade telegrammet.

Någon poststation återinrättades inte i Sövestad och lantbrevbäringen utnyttjades så dåligt att den på förslag av postinspektör Victor Melander i Malmö drogs in 1893. En framställning i oktober 1893 om återinrättande av poststationen avlogs, liksom en ny framställning följande sommar, men då blev det åter lantbrevbäring, nu på en ringlinje från Ystads postkontor över Bellevue, Hedeskoga, Bromma, Sövestad, Krageholm, Ebbedal, Bjäresjö, Källesjö, Åkesholm, Missunna och Abrahamslund. Husägaren Nils Persson i Bussjö antogs som lantbrevbärare med en ersättning av kr 1:50 per tur. Kommunen bidrog dessutom med 75 öre per tur till Persson. Lantbrevbäringen på den 21 km långa linjen infördes i oktober 1894 och fullgjordes med tre turer i veckan. Den utgick från Ystad kl 11 tisdagar, torsdagar och lördagar med återkomst dit kl 17 enligt den först gällande tidtabellen.

Service ansågs efter hand inte vara tillräcklig och efter framställning efter kommunalstämman i Sövestad den 31 juli 1899 fick socknen en poststation i Krageholm den 1 oktober 1899 (diarienummer 1899:9805/1654).

Tirup

Poststyrelsens brev till länsstyrelsen i Malmö den 17 december 1874 "rörande postregleringen inom åtskilliga delar av länet i följd av kronobrevbäringens upphörande" berör tillkomsten av 32 nya poststationer inom Luggude, Toma, Rönnebergs, Onsjö och Harjagers härader. Bland dem fanns en poststation i Tirup, liksom de övriga öppnad med 1875 års ingång.

Till föreståndare antogs fjärdingsmannen Hans Nilsson med 180 kr i årsarvode. Han skrev redan den 29 januari 1875 till poststyrelsen att han fann sig förhindrad fullgöra befattningen och begärde sitt entledigande från den 15 februari 1875. På hans förslag antog poststyrelsen målaren Olof Lagerstedt i Tarstad till ny föreståndare. Hans bostad låg vid allmänna postvägen mellan Billeberga och Svalöv "nära nog i socknens centrum".

Omsättningen var visserligen nära nog så pass stor vid poststationen att den täckte föreståndarens årsarvode, men poststationen drogs ändå in den 30 september 1877, innan lantbrevbäring ännu hunnit införas. Upprinnelsen till denna förändring som skiljer sig från orsaken till indragning av de flesta övriga kortlivade poststationerna i landets sydliga delar finner vi i en framställning till poststyrelsen den 6 december 1877 från företrädare för Svalövs kommun. De begärde viss ändring av postgången på linjen Billeberga-Tirup-Svalöv-Torrlösa-Marieholm. Den skulle enligt deras önskan ändras så att både Tirup och Torrlösa uteslöts från linjen och som orsak angav de *"att vad Tirup beträffar, detta har kronobrevbäringen gemensam med Billeberga, och vad angår Torrlösa, att detta kan utan svårighet begagna Svalövs poststation"*.

Som vi skall se i avsnittet om Torrlösa, fick man behålla poststationen där trots de onda anslagen, men Tirup miste sin tre kvartal efter framställningen, sedan denna prövats av flera instanser. Under denna prövning ansåg kronofogden i Turenäs i sitt brev 8 dagar efter socknens framställning att Tirups poststation "utan vidare olägenhet kan indragas". Postinspektör B J Gejjer spådde på med "att vid Tirups poststation har icke något kvartal sålts frimärken för mer än omkring 30 kronor". Men poststationsföreståndare Lagerstedt i Tirup skrev i sitt remissvar den 1 januari 1877 att han "i det förslag till förändring i postgången å linjen Billeberga-Marieholm, som vissa medlemmar inom Svalövs kommun framlagt varken ville eller kunde instämma". I ett två foliosidor långt yttrande motiverade han varför. Han hade ett bättre postföringsförslag men motsatte sig i grunden inte indragning av poststationen i Tirup men föreslog "bibehållandet av de övriga poststationerna inom linjen". Men skolläraren A Malmström och kommunalnämndsordföranden Nils Bengtsson i Tirup var helt emot den planerade ändringen och anhöll den 4 januari 1877 i ett brev till poststyrelsen *"på det högsta och värdsammaste att förslaget måtte lämnas utan avseende och vi få behålla poststationen i Tirup"*. Deras brev undertecknades av mer än 30 andra sockenbor och i ett tillägg skrev ordföranden i Sireköpinge sockens kommunalstämma Anders Persson för sina sockenbors räkning: *"Oaktat vi icke äro medlemmar av Tirups kommun, begagna vi oss likväl av poststationen därstädes och instämma därför i förestående ansökan."*

Det blev en kamp som i det långa loppet vanns av Svalövs kommun, kanske mest tack vare det planerade järnvägsbygget i området och ett uttalande av poststationsföreståndare N Nilsson i Svalöv den 12 januari 1877. Den 11 maj 1877 sände postinspektör B J Gejjer till poststyrelsen bevis om att Lagerstedt blivit uppsagd från sin befattning som föreståndare med september månads utgång. Poststationen drogs in ett år och fyra månader innan lantbrevbäring infördes i området. Kunderna vid den tidigare poststationen i Tirup fick nöja sig med att under mellantiden passa den passerande postföraren eller själva besöka den närliggande poststation som låg bäst till för var och en.

Vid kommunalstämman med Tirups socken den 16 december 1878 utsågs folkskolläraren Nils Malmström till kommunombud som förmedlande länk mellan lantbrevbäraren och sockenborna. Lantbrevbäringen med två turer i veckan (från och med februari 1879) var inte tillräcklig för församlingens behov. Svalövs och Tirups kommuner bekostade ytterligare två turer. De fick bifall på en framställning den 14 februari om att "postbudet må tillåtas att begagna Statens väska och posttillbehör även de dagar då det går för kommunens räkning samt att denna post må förklaras stå under Statens garanti". Bifallet innebar dock att ett nytt kontrakt tecknades som avsåg att lantbrevbäringen utfördes fyra dagar i veckan varav två dagar bekostades av kommunen.

Någon poststation återinrättades inte i Tirup.

Tolånga

Poststationen i Tolånga kan sägas vara en sen komplettering av omorganisationen vid kronobrevbäringens upphörande i Malmöhus län. Poststationen placerades vid tillkomsten den 1 november 1876 i länsmansbostället i Hörr i södra kanten av Tolånga församling och kunde lika gärna ha fått namnet Hörr, om det inte hade varit lätt att förväxla med namnet Hör, som postkontoret där stavades på den tiden. Även om sockennamnen var de vanligaste på poststationerna, hände det ibland att gårdsnamn kom in i bilden, särskilt om det var fråga om gårdar eller byar där civilstatstjänstemän bodde. Namnvalet är ett intressant område i Postens mångfacetterade historia och skulle troligen med lätthet kunna vara föremål för belysning i en lång uppsats.

Till föreståndare för poststationen i Tolånga antogs kronolänsman J Sjöström med 150 kr i årsarvode. Egentligen "platsar" poststationen inte i detta häfte, eftersom "kortlivad" knappast kan sägas om en poststation som fanns under en period av drygt 33 år. Men jag har ändå valt att presentera den här, eftersom den kan sägas vara ett exempel på att den mer eller mindre uteslutande kom till för civilstatens räkning. Det var visserligen tal om att flytta den till en för den "vanliga allmänheten" mera lämplig plats, men man tog hänsyn till länsmannens behov. När han skulle avgå, ja då valde man att i stället för att flytta den, dra in den, med februari månads utgång 1910.

Om flyttningsförsöket när poststationen var ung, finns följande att berätta i korthet. Kommunalstämman den 13 februari 1877, drygt tre månader efter poststationens tillkomst, tog upp frågan. Stämman uttryckte önskemål om att poststationen skulle flyttas till Tolånga by och tre betrodda personer fick uppdraget att skriva till poststyrelsen om saken. Det gjorde de den 22 februari 1877 och framhöll bland annat

"att den här inrättade poststationen med namnet Tolånga såsom förlagd till södra kanten av församlingens område i Hörr, varifrån nämnda område mot norr har från 1 till 1 1/4 mil utsträckning, icke i någon mån är församlingen utan endast ett par framstående, enskilda personer, nyttig,

att inrättningen tvärtom för den korresponderande allmänheten i församlingen är menlig, i det att den allmänna rörelsen härifrån är riktad på Lövestad, varför detta är vanlig, allmänast begagnad adressort för postförsändelser hit, men nu händer likväl att ditställda brev gå till Hörr, där de ofta mottagarna till stor skada få ligga tills de genom särskilda budskickningar där hämtas,

att om ifrågavarande poststation skall bli församlingen nyttig, måste den förläggas till Tolånga kyrkoby, som med avseende på folkrörelse är och förbliver församlingens medelpunkt och för poststation inom församlingen den enda lämpliga platsen".

Poststyrelsen utbad sig ett uttalande av länsstyrelsen i Malmö, som remitterade ärendet till kronofogden. Inte oväntat höll denne sin länsman om ryggen. Kronofogde N Witthoff hade själv föreslagit platsen för socknens poststation, när planerna gjordes upp för omorganisationen vid kronobrevbäringens avskaffande. Han skrev den 14 mars 1877 bland annat följande till länsstyrelsen:

"Avseende kunde alldeles icke göras därå, att Hörrs by var belägen i södra delen av Tolånga socken eller vad socken den tillhörde, då jag var övertygad, vad jag ännu är, att en poststation, som behövdes mellan Sjöbo, Lövestad, Åsperöd och Röddinge, å denna plats bäst motsvarade de ändamål den enligt min uppfattning skulle fylla. Tolånga socken, varinom brevväxlingen torde vara ringa, är för denna brevväxling särdeles vällostad med poststationer. Norra och östra delen av socknen har ej särdeles långt till Lövestads station, och Tolånga kyrkoby kan, då jag frånräknar Tolånga torvmosse, i allmänhet ej hava mer än 0.3 mil till stationen i Hörr eller i väster för en del till stationen i Sjöbo. För min del kan jag ej annat än avstyrka bifall till ansökningsen om poststationens förflyttning."

Sedan länsstyrelsen åberopat kronofogdens utlåtande som sitt eget ansåg poststyrelsen vid föredragning den 19 mars 1877 att ärendet inte borde föranleda till vidare åtgärd. I mer än 33 år fanns poststationen i Tolånga, mest till tjänst för nästan bara en person, länsmannen. Det kan synas underligt att frimärken stämplade Tolånga bedöms som inte särskilt sällsynta enligt ortstämpelkatalogerna.

Torrlösa

Kantor Hjalmar Tengvall antogs till föreståndare för poststationen i Torrlösa, öppnad den 1 januari 1875. Han fick 180 kr i årsarvode. Omsättningen vid poststationen var normal för en så obetydlig poststation och postinspektör B J Geijer anmälde den 17 februari 1876 till poststyrelsen, att frimärken hade sålts för kr 162:56 under dess första verksamhetsår. I långa loppet räckte detta inte och vid sammanträdet i Malmö den 22-23 oktober 1877 med poststyrelsens och länsstyrelsens representanter gjordes en preliminär överenskommelse om indragning av poststationen. Denna förverkligades den 31 januari 1879. Kommunalstämman i Torrlösa den 30 december 1878 utsåg kantor Tengbom till kommunombud och lantbrevbäringens utväxlingsplats blev vid klockarebostället.

*Med lagd utlyst Ordinarie Kommunalstämman med Torrlösa
Kommun, Mandataget den 30 december utlyst Helt Hult
Hjalmar Tengvall i Torrlösa till Postexpeditör och Torrlösa
Klockare boställe till brefförmedlingsställe för kommunen.
Widtsköflegård den 31. December 1878
Emotfall
Ordför. i Torrlösa L. N. S. L.*

Tullstorp

För den poststation som öppnades i Tullstorp den 1 januari 1875 blev lantbrukaren Nils Hansson föreståndare med 180 kr i årsarvode. Totala uppbörden för hela första verksamhetsåret stannade vid kr 79:97. Postmästare Adolf Fredrik Mannerskantz i Landskrona skrev följande kommentarer om Tullstorps poststation till poststyrelsen den 31 januari 1876:

"Tullstorps poststation begagnas icke av tjänstemän eller betjante, vilka förut varit berättigade till ordinarie kronobrevbäring. Fjärdingsmannen i Örja och Vadensjö församling, inom vilken Tullstorp är belägen har knappa 3/4 mil till ortens kronolänsman, vilken är poststationsföreståndare i närmaste stationen Härslöv. Om Tullstorps station indrages torde möjligen ytterligare besparing kunna åstadkommas därigenom, att posten kan befordras direkt från Härslövs poststation till Landskrona och åter utan att taga omvägen till Tullstorp".

Postmästaren bäddade för indragning och den 3 november 1876 blev han av poststyrelsen ålagd att säga upp kontrakten med poststationsföreståndaren i Tullstorp och Härslöv till den 16 februari 1877. Ärendet hade blivit liggande och av ett förbi-seende blev de båda poststationsföreståndarna inte uppsagda i tid. Deras poststationer drogs emellertid in redan med 1876 års utgång och kontraktet med Knut Olsson om postföring på linjen Härslöv-Landskrona via Tullstorp upphörde också då. De anställda fick betalning under tre månader efter uppsägningsdagen.